

УДК 687-016

**ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ
В ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННІ ОДЯГУ**

О.М. ДОМБРОВСЬКА, Ю.О. САГАН

Хмельницький національний університет

Дизайн-проектування одягу є не лише актуальним прикладним завданням, яке знаходиться на стику технологічного та мистецького компонентів створення одягу для сучасної людини. Зазначене питання є важливим і для наукового аналізу, особливо у контексті вироблення відповідного методологічного дослідницького інструментарію відносно дизайну проектування одягу, а також його основних перспектив удосконалення у безпосередньому взаємозв'язку з розвитком індустрії моди.

Тенденція пріоритету екологічних проблем при розгляданні будь-яких явищ у сучасному суспільстві, розв'язання задач життєдіяльності людства з позицій екології, ідеї екологізації суспільства займають уми багатьох вчених світу. Глобалізація екологічної кризи, поєднання зусиль різних народів щодо її подолання створює умови зсуву парадигми споживання до екологічної. Це створює умови для нових естетичних поглядів та ідеалів – екологічна естетика.

З іншого боку, у екологічному (або інформативному) суспільстві збільшується значення інтелектуальної праці, складовими якої є ініціатива та творчість. Формується нова система цінностей, де критерієм життєвого успіху людини, на відміну від обсягу особистого споживання індустріального суспільства, стає нове розуміння якості життя – екологія людини висуває на перший план задачу задоволення духовних запитів особистості, розкриття її творчих можливостей.

Отже, естетичне виховання набуває нового змісту – екологічна естетика, та стає важливим засобом досягнення життєвого успіху сучасної людини. Формування екологічно вірного стилю у суспільстві змінює також концепції проектування, розробляється поняття екологічного дизайну – екологічного з погляду користувача та екологічного з позицій покращення стану навколишнього середовища. Дизайн одягу також зазнає змін. Тому важливо на сучасному етапі переглянути або і взагалі змінити концепції та методики естетичного виховання засобами дизайну одягу (Н. Н. Соловйова, Л. В. Корешкова, В. Ю. Єрмілова, О. А. Максименко, Т. С. МакАлун, Н. Бей, С. ван дер Рин, С. Коуен).

Систематизації знань в області екологічного дизайну присвячені роботи К.А. Кондратьєвої, Е.В. Жердева, М.В. Панкін і С.В. Захарової. К.А. Кондратьєва виділяє три основних аспекти проектної діяльності, що дозволяють охопити проблематику як з боку природоохоронних, так і з боку культурних завдань екології культури:

- ландшафтно-середовищної;
- предметно-просторової;
- структурно-образної.

У своїх роботах Е.В. Жердев підійшов до екологічного формоутворення через проектування об'єктів дизайну з позиції метафоричної образності з урахуванням взаємодії людини з живою природою. У роботах М.В. Панкіна і С.В. Захарової позначені витoki, функції та передумови виникнення екологічного дизайну. Автори виділили три групи витоків екологічного дизайну:

1) гуманітарні дослідження;

2) витoki, які вивчають взаємовідносини людини і навколишнього середовища;

3) витoki формування предметного середовища людиною.

Разом з тим автори позначили функції екологічного дизайну:

- функція творчого характеру діяльності дизайнера;
- інформативна функція;
- ціннісна функція;
- функція звернення до споживача;
- виховна функція;
- функція, яка визначає економічність технологій виготовлення дизайн - проекту;
- функція збереження природного середовища;
- функція привабливості дизайн-продуктів;
- функції не заподіяння шкоди здоров'ю людини;
- функція адаптації навколишнього середовища до споживача;
- функція моделювання майбутнього розвитку суспільства.

Автори досліджень дотримуються єдиної думки про ідейну платформу екологічного підходу, в тому числі і в дизайні:

- максимальна економія ресурсів і матеріалів;
- використання енергетичних ресурсів та матеріалів відновлюваного типу;
- облік довговічності виробів з метою співвідношення матеріальних витрат з тривалістю його експлуатації.

Термінологія в галузі екологічного дизайну одягу розглянута в роботах Г.М. Гусейнова, Д.Ю. Єрмілова і Ж.В. Агафонової.

В роботі Ж.В. Агафонової дано визначення поняття «еко-тренд», а також виділені основні принципи його побудови з позиції індустрії моди.

У роботах Г.М. Гусейнова, Д.Ю. Єрмілова розвиток екологічного спрямування в дизайні одягу формується як за допомогою модних тенденцій, так і стильових напрямків.

Отже, дослідники розглядають мистецтвознавчі, філософські, технічні, освітні та багато інших аспектів, пов'язаних з екодизайном. Незважаючи на те, що на сьогодні здобуток вітчизняної екологізації є досить вагомим, стрімкий розвиток цієї сфери в розвинутих країнах актуалізує потребу нових досліджень та пропозицій з проблематики розвитку екодизайну в різних напрямках.